

ДИСЦИПЛІНА «ТРАНСДИСЦИПЛІНАРНІ ПІЗНАВАЛЬНІ СТРАТЕГІЇ НАУКИ»

Анотація. Дисципліна «Трансдисциплінарні пізнавальні стратегії науки» належить до переліку дисциплін вибору аспірантів. Сучасна наука виходить за межі лабораторій і переступає дисциплінарні кордони, що веде до утворення нових пізнавальних ситуацій, в яких у пошуках власної обґрунтованості наука здійснює трансцендуючий рух у території життєсвіту, реагуючи на запити й вимоги практично-прикладної сфери. В результаті порушується автономія наукового знання, межі дисциплін стають гнучкими, постають питання поєднання істинності та практичної корисності. Науковий досвід трансформується у нових трансдисциплінарних конфігураціях, в яких інтегровано різноманіття і єдність. Тому трансдисциплінарність є стратегією на поєднання поступу наукового знання і розв'язання конкретних проблем повсякденності. Зазначимо, що ідеї кооперації та перенесення когнітивних схем з однієї дисциплінарної галузі в іншу використовує міждисциплінарний підхід, тому існує практика використання термінів «міждисциплінарність» і «трансдисциплінарність» як синонімів. Водночас, можна провести деякі концептуальні розмежування. Міждисциплінарність є взаємодією на рівні від простого обміну ідеями до інтеграції дисциплінарних концепцій і методологій. Трансдисциплінарність також «у вузькому сенсі» означає інтеграцію різних форм і методів дослідження для розв'язання наукових проблем. Але «у широкому сенсі» трансдисциплінарність означає скоріше «мета-методологію» і претендує на розробку загальної системи основоположень та формування спільних засад. Зростання значення проблемно-орієнтованих форм дослідницької діяльності (проекування, прогнозування, конструювання) лише підсилює актуальність застосування визначеної методології. Визначальні цілі програми навчальної дисципліни задають її основні вектори – методологія і комунікація, через осмислення тем і питань, які виникають у ерспективних точках суспільного розвитку в складних контекстах, що потребують застосування міждисциплінарних і трансдисциплінарних стратегій. Вивчення навчальної дисципліни однаково корисне як представникам соціально-гуманітарних, так і природничо-наукових спеціальностей.

Мета навчальної дисципліни: розширити пізнавально-прикладні можливості аспірантів за рахунок формування навичок креативної методологічної роботи в складних контекстах, які потребують міждисциплінарних і трансдисциплінарних стратегій досліджень.

Попередні вимоги:

Знати: теоретичні та практичні проблеми сучасної філософії; сутність та зміст основних понять сучасного філософування; місце та роль філософських концептів у формуванні підходів до вивчення сучасних практик.

Вміти: застосовувати методологічні положення філософських теорій до осмислення сучасних практик; аналізувати і реконструювати актуальне прикладне застосування інтелектуальних навичок.

Змістовні модулі:

- Дискурс як складна комунікативна подія та інструмент презентації складних комплексних проблем.
- Становлення трансдисциплінарності. Методологічне розмежування дисциплінарних, міждисциплінарних і трансдисциплінарних досліджень.
- Актуальний словник трансдисциплінарності (ТД) (ТД картина світу, ТД суб'єкт, ТД методологія тощо).
- Наукова комунікація, соціальність науки. Проблематична комунікація.
- Філософія науки як прикладна філософія.
- Метадисциплінарність як методологічна перспектива досліджень сучасної науки.

Мова викладання: українська

Рік підготовки, шифр навчальної дисципліни: друге півріччя другого року навчання, ВБ 3.02.14.

Кількість кредитів: 4

Форма заключного контролю: іспит.

Структура навчальної дисципліни: загальний обсяг 120 годин.

Викладач: Шашкова Людмила Олексіївна, доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри теоретичної і практичної філософії філософського факультету.

Інформація про викладача:

<https://philosophy.knu.ua/faculty/departments/kafedra-teoretychnoi-i-praktychnoi-filosofii/sklad-kafedri#shashkova-lo>